

Отже, захист прав споживачів є не тільки необхідним доповненням інших спільних політик - сільськогосподарської, політики щодо рибальства тощо - а й важливим чинником формування в громадян позитивного бачення Європейського Союзу. Людська природа схильна ігнорувати всі переваги соціокультурної інституції на кшталт ЄС, коли серйозні, дарма що

тимчасові, проблеми виказують її недоліки. Саме тому європейським інституціям слід бути обережними не лише для того, щоб діяти в рамках, дозволених законодавством у сфері охорони здоров'я та захисту економічних інтересів громадян ЄС, а переконати держав-членів обов'язково імплементувати зазначене законодавство в свої національні системи.

Література

1. OULAY Loic. "La Constitution et l'integration: les deux sources de l'Union europeenne en formation", *Revue française de droit administratif*, v. 19, n. 5, septembre-octobre 2009p. 859-875.
2. BEHR Timo. *L'attitude des Etats-Unis envers l'Europe: un changement de paradigme*. Paris: Groupement d'etudes et de recherches "Notre Europe", 2009.
3. BROK Elmar (et al.). "Issues relating to the Constitution for an enlarged European Union", *Intereconomics*, v. 38, n. 4, July-August 2010p. 168-188.
4. COFFEY Peter. *The future of Europe - revisited*. Cheltenham: Edward Elgar, 2009.
5. COLLIGNON Stefan. *The European republic: reflections on the political economy of a future constitution*. London: Federal Trust for Education and Research.

УДК 342.571

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Лебідь А. М. - секретар Липовецької міської ради Вінницької області
Липовецька міська рада Вінницької області

Місцеве самоврядування – одна з фундаментальних демократичних засад конституційного ладу України. Водночас питання вдосконалення системи місцевого самоврядування, забезпечення сталого розвитку громад, поєднання зусиль учасників муніципального руху, громад, владних інституцій задля найбільш оптимального та якісного задоволення потреб громадян – актуальні сьогодні для всіх європейських країн. Україна, як держава-член Ради Європи, є невід'ємним учасником цього процесу.

Актуалізація на сучасному етапі дослідження проблематики стану нормативно-правового забезпечення місцевого самоврядування зумовлюється відповідними політичними орієнтирами України. Ці орієнтири об'єктивують необхідність створення системи економічно спроможного та юридично дієздатного місцевого самоврядування. Базовою основою для створення такої системи має стати відповідне законодавче підґрунтя. Зовнішньо-іміджеві характеристики держави

у світовій практиці ґрунтуються на трьох основних китах:

- стабільність нормативно-правової бази;
- передбачуваність дій уряду;
- відповідність певної сфери політики міжнародним вимогам, що імплементовані у внутрішнє законодавство.

За висновками вітчизняних експертів обсяг пристосування (у матеріальному вимірі) національного законодавства до європейського складає близько 80-100 тисяч сторінок текстів документів. Більше того, цей фактаж має тенденцію до збільшення, оскільки процес європеїзації є незворотнім, а зростаюча самостійність регіонів – об'єктивним фактором в умовах демократії та ринкових відносин. При цьому сучасна історія розвитку регіонального і місцевого управління характеризується двома ключовими тенденціями:

- 1) функції регіональних структур управління розширюються;
- 2) в питаннях, пов'язаних з управлінням фінансовою стратегією, переважає регіональний рівень.

Окрім того, європейський досвід останніх двох десятиліть дає підстави для одного важливого висновку: найбільш ефективним механізмом регіонального розвитку є створення державою правових основ для використання внутрішнього потенціалу території.

Основним законом України закріплено певний конституційний лад, за яким:

1) носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ, який здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування (стаття 5 Конституції України) [1];

2) в Україні визнається і гарантується місцеве самоврядування (стаття 7 Конституції України).

Таким чином, місцеве самоврядування, як елемент політичної системи суспільства, складова частина конституційного ладу та об'єкт законодавчого врегулювання, повинне:

- бути незалежним під час вирішення місцевих питань;

- унеможливити встановленню деспотичної влади центру, сприяти установленню свобод громадянина і людини та розвитку їх ініціатив;

- мати чітко окреслене коло повноважень своїх органів;

- нести ретельно визначену на рівні закону відповідальність перед відповідними громадянами.

Слід відмітити, що проблема законодавчого забезпечення основ місцевого самоврядування в Україні є наріжною з огляду на значення цього інституту для визнання держави демократичною, правовою.

Основним законом України встановлено правило, за яким чинні міжнародні договори, ратифіковані Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України (ч. 1 ст. 9).

З урахуванням цього, базовим міжнародним документом для визначення основ демократичного місцевого самоврядування в Україні є Європейська хартія місцевого самоврядування [2]. Основними принципами місцевого самоврядування за Хартією є правова (ст. 2,

3, 4, 11), фінансова (ст. 9), організаційна (ст. 6, 7, 8, 10) автономія органів місцевого самоврядування. При цьому Хартія зобов'язує всі країни, які її ратифікували, застосовувати у своєму законодавстві ці основні принципи як гарантію самостійності місцевої влади.

Проте аналіз стану імплементації у Конституції України та, зокрема, у Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» [3] (далі – Закон про місцеве самоврядування) вказаних основних принципів свідчить про незавершеність цього процесу.

Зокрема, йдеться, про такі проблемні аспекти:

1) на законодавчому рівні в Україні до цього часу не проведена децентралізація влади в повному об'ємі;

2) у конституційному визначенні поняття «місцеве самоврядування» міститься лише право відповідної територіальної громади самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України (ч. 1 ст. 140 Конституції України). Вбачається, що з огляду на вказані вище правові показники зовнішнього іміджу держави, парадигмальне значення норм Конституції для правової культури країни, ці положення доцільніше було б включити до конституційних.

Слід відмітити також той факт, що, відповідно до ч. 3 ст. 140 Конституції України, місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому законом, як безпосередньо, так і через відповідні органи місцевого самоврядування. З огляду на цю конституційну норму та ч. 1 ст. 3 Хартії, ст. 19 Закону про місцеве самоврядування є недосконалою в частині унормування питання прийняття статуту відповідної територіальної громади представницьким органом місцевого самоврядування. Як вбачається, вирішення комплексу питань, пов'язаних із процесом розробки, обговорення, прийняття статуту окремо взятої територіальної громади як первинного суб'єкта місцевого самоврядування, основного носія його функцій і повноважень, повинно перебувати у межах компетенції цієї громади і мати відповідне законодавче підґрунтя.

Відповідно до ст. 132 Конституції України засадами територіального устрою України є:

- єдність та цілісність державної території;
- поєднання централізації і децентралізації у здійсненні державної влади;
- збалансованість і соціально-економічний розвиток регіонів, з урахуванням їх історичних, економічних, екологічних, географічних і демографічних особливостей, етнічних і культурних традицій.

Отже, Конституцією України закладено необхідний правовий фундамент організації влади на місцях, що передбачає поєднання державного управління на регіональному рівні із місцевим самоврядуванням.

З огляду на вищевикладене, основними особливостями стану нормативно-правового забезпечення місцевого самоврядування нині є такі:

1. сучасний стан загальних суспільно-політичних трансформацій в Україні характеризується відсутністю сформованої системи пріоритетів (як зовнішніх, так і внутрішніх), що дає підстави стверджувати про відсутність цілісної та прозорої програми розвитку держави і унеможливорює чітке законодавче унормування основ місцевого самоврядування;

2. нормативно-правові акти системно не вирішують базового завдання управління на рівні місцевої самоврядності – забезпечення найбільш безпосередньої реалізації права громадян на участь в управлінні державними справами.

Кризові явища у роботі представницьких органів, що спостерігається сьогодні, зумовлюють необхідність законодавчого унормування розширення прав територіальних громад як інституту, що за своєю суттю є об'єктивним проявом прямої демократії.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року (редакція від 02 березня 2014 року) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Європейська хартія місцевого самоврядування : Міжнародний документ від 15.10.1985 року (редакція від 16.11.2009 року) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua>.
3. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 року (редакція від 04.04.2016 року) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua>.

УДК 324. 342.81

ДИСКУСІЙНІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПРЕДМЕТУ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА

Тунік Ю.М. - к.ю.н.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

На сьогоднішній день інтеграція України у світове господарство є не тільки необхідним процесом становлення та розвитку економіки нашої країни, а і гарантом забезпечення її незалежності. Як показує світовий досвід, інтеграція в сучасну світову економіку це тривалий процес, який вимагає вироблення довгострокової економічної політики. Її реалізація складається в структурній перебудові економіки, підвищенні конкурентоспроможності її галузей, корінній перебудові форм і методів господарських зв'язків, в поступальному русі вперед в напрямі більш ефективності економіки.

Разом з тим, сфера господарювання є надзвичайно складною системою, що вимагає комплексного регулювання з урахуванням інтересів різних категорій осіб: суб'єктів господарювання, їх об'єднань, споживачів, найманих працівників, територіальних громад, держави, а також міжнародних організацій. Комплексне та збалансоване врахування їх інтересів спроможна забезпечити лише держава, використовуючи відповідні важелі. Одним із таких важелів є господарське право.

В сучасній юридичній науці утворилося три основних підходи щодо визначення господарського права.